

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1902. deczember 14.

Vasárnap.

XXI. évfolyam. 99. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona. Fél évre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes száma ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájaiba küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasáb a petitisorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltterek díja előre fizetendő.

Jogosulatlan és káros obstrukció.

Bármint igyekeznek is tagadni, immár kétségszövegbevonhatatlan és elszomorító tény, hogy a függetlenségi párt az indemnitási törvényjavaslat ellenében határozott obstrukciót folytat, jogosulatlanul és nagy kárára az országnak. Im már két hónap óta pazarolják a tisztelt függetlenségi honatyák az országnak drága idejét és pénzét, olyan beszédekkel és jelenetekkel, melyeknek semmi hasznuk, csekély értékük s ugyszólván teljesen fölöslegesek. Nem akarjuk a szónokok egyéni értékét kisebbiteni, de nem habozunk kijelenteni, hogy azért állítjuk ezeket, hogy a két hónap óta tartó vita alatt komoly politikai érveléssel nem igen találkozhattunk, hanem bővében és nagyjában közönséges, időöltő szószaporitással, mely épen ezért anyagilag és erkölesileg is káros az országra, veszélyes a parlament tekintélyére és jogosulatlan a kormánynyal szemben.

Anyagilag és erkölesileg káros az országra, mert az obstrukció ideje óta komoly munkát nem végezhetett a parlament.

Ott vannak a kivándorlás megakadályozásáról, a száz milliós beruházásról, a tisztviselők fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatok, ott a kiegyezési ügyek a közös vagy a szükség esetén önálló vám-tarifa kérdése, ezek mind-mind elintézésre várnak s mert az ellenzék obstruál: sem nem tárgyalhatók, sem be nem terjeszthetők.

Veszélyes az ellenzéki obstrukció a parlament tekintélyére is. Eddig Magyarország parlamentje a külföld s az osztrák előtt is tekintélynek örvendett, mert egy erősen alkotmányos Magyarország képét viselték magán, akkor, midőn Ausztriában a bomlás tünetei napról-napra mind határozottabban mutatkoznak. Nem sok kell hozzá s a magyar parlament is lesüllyed oda, hol az osztrák sógorok léteznek. Kell-e ennél, lehet-e ennél veszélyesebb jelenség a magyar parlamentre?

De jogosulatlan is a függetlenségi párt obstrukciója, mert csak akkor volna jogos, ha a kormány törvénytelen erőszakkal megtámadta volna az alkotmányos jogokat. Ilyen pedig nem történt, ezt az obstruálók sem állítják, nem is állíthatják. S hogy mennyire jogosulatlan az ellenzék

jelenlegi obstrukciója, azt még maga az ellenzék is belátja, melynek egyik legtekinélyesebb szócsöve a „Magyarország“ is elítéli, imígy nyilatkozván:

„Az indemnitás elleni obstrukciót helyeselni nem lehet nemcsak azért, mivel erőszak a kormány részéről nem történt és így erőszakot alkalmazni jogtalanság; nemcsak azért, mivel az ilyen erőszak könnyen megsebezheti az alkotmányt; hanem azért is, mivel erkölesi alapja az obstrukciónak nincs, azt az ügyet, amelynek érdekében történik, okvetlenül kompromittálja s mivel ahhoz, éppen a felhozottaknál fogva, a közélet higgadt, józan, nagyszulyu elemei nem csatlakozhatnak.“

És — sajnos — úgy látszik, hogy az ellenzék nagyon boldognak érzi magát eljárásával, hiszen uton-utfélen hirdetik, hogy mily nemes önfeláldozással teljesítik hazafias kötelességeiket. De vajjon boldogok-e a gazdálkodók, iparosok és kereskedők százazrei, kik a százmilliós beruházási befektetéseiktől az ország gazdasági fellendülését várják? Boldogok-e a tisztviselők, a kiknek a fizetésrendezés ígéreteivel már a szájukhoz tartották a falatot, melyet épen csak az obstrukció szóáradata választ el tőlük? És boldog-e az egész magyar közélet, melynek szembeüő nyavalyáit a közigazgatási, közrendészeti, kivándorlási, bevándorlási és igazságszolgáltatási törvényjavaslatok egész sorozatával lehetne alaposan megjavítani? Bizony egyiket sem mondhatják, egyiket sem mondhatjuk, de azt határozottan állíthatjuk, hogy az a bizalom is elvesz a közéletből, melyre a tisztességesen munkáló komoly ellenzék eddig mindig számot tarthatott s az országot érhető károsodásokért pedig a közvélemény a teljes felelősséget a jogosulatlan obstruáló függetlenségi pártra fogja s nem ok nélkül s nem igaztalanul hátrítani.

A képviselőházból.

Deczember 9-én a függetlenségi Hellebronth Géza, Molnár Jenő és Maletinsky György tartottak beszédeket az indemnitási — javaslat ellen. Az ülés végén egyszerű szavazással elfogadták Széll Kálmán miniszterelnöknek azon javaslatát, hogy az indemnitási — javaslat tárgyalása idejére a képviselőház hosszabítsa meg az ülések idejét 1 — 1 órával, tehát az ülések 10 óráról d. u. 3 óráig tartassanak egyfolytában. Deczember 10-én volt az első ötórás ülés.

Napirend előtt Visontai Soma interpellált az iránt, hogy Rudnay Béla főkapitány a Társadalom tudományi Egyesület előadásainak rendőri engedély kérését követelte. Széll Kálmán miniszterelnök nyomban kijelentette, hogy e kérdést meg fogja vizsgálni. Ezután Babó Mihály a tápi választásnál a csongrádi állami iskolai tanítókra állítólag az ottani kir. tanfelügyelő által gyakorolt politikai presszió tárgyában interpellált. A miniszterelnök erre a panasza is a ház helyeslése között felelt. Kijelentette Széll Kálmán, hogy politikai meggyőződéséért bárkit is üldözni nem az ő rendszere. Utána fog járni az előadott ügynek és ha sérelem történt, azt orvosolni fogja. A választ egyhangulag tudomásul vették.

Ezután Széll Kálmán két törvényjavaslatot nyújtott be: egyik a vitás tengerszem ügyében alkotott ítélet beczikkelyezéséről; a másik három honfűsített mágánsnak az örökös főrendház tagsági jog megadásáról szól.

Az indemnitás elleni esendes obstrukciót folytatták ezután a függetlenségi párti Marjai Péter, Endrey Gyula, Gróf Benyovszky Sándor.

A székelgy-földön és a hitelszövetkezetek.

Irta: Gidófalvi István.

A Székelyföldön a szövetkezeti eszme terjedésének egyik legnagyobb akadályja a vezetésre hivatottaknak részben tájékozatlan, részben érzéketlen voltában lévén föltálalható: gondoskodják a kormánybiztosság arról, hogy e tekintetben a helyzet javíttassék.

A papok, tanítók — mert hazánkban és külföldön is azok a legjobb szövetkezetek, melyeket ezek vezetnek, ezek tehát a vezetésbe föltétlenül bevonandók — és közigazgatási tisztviselők saját szaklapjaihoz kell férkőznie a kormánybiztosságnak és ezek által megfelelő módon őket, az erre leghivatottabb elemet a szövetkezeti eszme táborába verbuválni.

Különösen ajánlatos volna a községi jegyzői tanfolyamok mellett olyan speziel kollégiumokat tartani, olyan előadásokat is berendezni, esetleg egy-egy jó falusi szövetkezet bemutatásával az eszme terjesztését és népszerűsítését eszközölni.

Nem tudom eléggé hangsúlyozni, hogy akárminő hivatalos egyéniségről legyen is szó, a szövetkezeti munkásság körében semmi esetre sem hivatalos állásuk, hanem csak társadalmi tevékenységük vehető figyelembe. Ellenkező esetben mindjárt lanyhul a buzgalom a tagokban. Elővezik állami banknak és ez lesz a halála, mert még a német világból megmaradt a székelynél az, hogy az államot megkárosítani nem szégyen, azért vannak még ma is az adótitkolások napirenden.

Óvakodunk kell még a látszatától is annak, hogy valaki a községi hitelszövetkezeteket ne önszegélyző intézménynek, hanem hatóság, közhivatali jellegűnek bélyegezze.

A Székelyföldön a szövetkezeti érdeklőzot kiépítésénél akkora szükség van a jóra való székelytársadalom jóakaratu munkájára és munkabíráására,

(215. — 6.)
A
legszébb
és legalkalmasabb

Karácsonyi és újévi ajándék

egy életnagyságu arckép, amely alatt teljes felelősség mellett személyesen az arcképhez nem hasonlítanak, azt átvenni senki sem köteles. — Ezen örökös való emlékek Creon, Platin, Pastel és olajfestmény kivételben 6 forinttól kezdve készíttetnek. Minthogy az itt és vidéken általán szállított képekről számos elismerő nyilatkozatok vannak birtokomban, azok bármiknek rendelkezésére állanak. Bővebb felvilágosítást készséggel ad

Redlinger J.
arcképfestészeti vállalat
Brassó.

hogy azt kisebbiteni, gyengíteni azzal, hogy mert valaki egy bizonyos hivatalt viselt, azért szövetekezeti intéző is, nem szabad.

A Székelyföldön a szövetekezeti eszmét diszkreditálná szerintem mindenki, a ki közöttük a kényszer vezetést és kényszerű alapítást akarná gyakorolni. A kormánybiztoság csak kezdeményezze, segítse és támogassa, a nép majd a szomszéditól látja, hogy ez jó intézmény, és azt hiszem, két év alatt minden községben meg fog alakulni a hitelszövetekezet akkor, mikor már Csikmegyében tizenhárom, Háromszéken tizenkilenc, Maros-Tordában harmincznégy, Udvarhelymegyében huszonöt virágzó hitelszövetekezet működik.

Fokozni kell a gyenge, ráunt emberek önértékét is meg kell tartani őket abban a hitben, hogy saját szerencsájüknök ők maguk a kovácsai.

A szövetekezeti téren a hitelszövetekezet meg-alapítása és fentartása a kezdet kezdete, arra jó, hogy az altruizmust, mások bajával való törődést fokozza és megszüntesse azt a tévhitet, hogy adós-nak lenni szégyen, és az adósságot titokban kell csinálni, mert a fölbujánzott uzsorának éppen a titkolódzás volt a tápanyaga. És arra is jó, hogy meg-erősítse azt az egyszerű példabeszédet, mely köz-szájon forog.

Szükségesnek látom befejezésül ezt röviden el-mondani.

Egy becsületes, öreg apának tíz jól nevelt, dolgos gyermeke volt. Mindnyájan önállók lettek már és mindnyájan külön-külön tisztességesen meg-szerezték a mindennapit. Az apa, a ki betegesko-dott, aggódott, hogy ha ő, a ki gyermekeit össze-tartotta és így kapocs volt közöttük, elhal, ezek tíz uton indulnak meg, mindegyikük külön-külön és nem fognak az életben mégsem úgy boldogulni, a mint ő szeretné. Maga köré gyűjtötte gyermekeit, mindegyiknek kezébe egy- gy veszt adott azzal az utasítással, hogy azt ki-ki eltörje; könnyen ment. Azután ugyanolyan tíz vesszőt jól összekötött és fiainak átadta azzal a kéréssel, hogy azt előtte bár-melyikük szétörje. A köteget egyik sem tudta el-törni. Erre az öreg a tanulságot nekik levonta: „A mig összetartatok egymással, baj nélkül kiáll-hattok minden veszedelmet, de ha széthúztok, még a leggyöngébb erő is tönkrothet benneteket.” E mese az összes szövetekezetek szülőanyja. Ebből nőttek ki azok az eszmék, melyekből később a hi-telszövetekezetek, termelő, fogyasztó szövetekezetek, értékesítő szövetekezetek sth. kifejlődtek.

(Folytatása következik.)

IRODAOM, MŰVÉSZET.

Érdekes ujdonságok. Nagy örömről szol-gal egy életrevaló, igazán vállalkozó szellemű, ma-gyar kiadó néhány ujdonságáról beszámolni. E kiadó-cég ujdonságaival valóban gazdagítja zene-irodalmunkat és nagyban hozzájárul azon szent cél eléréséhez, mely a külföldi irodalom felbujánzásá-nak megszüntetését tűzte ki feladatának. Ujdonságai közt első helyet Stoll Károly és Pásztor Árpád „Nióbe” daljátéka foglalja el. Már régen nem ün-nepelt a „Népszínház” premiere- közönsége oly őszinte és zajos sikert, mint ezen alkalommal. Régen halmoztak úgy a primadonnákat virágokkal és falmengető tapssal, mint ezen premiérestén. A fővá-rosi sajtó pedig — és méltán — szinte szórta az elismerést, ugyszólván meghódította a genialis szerzők előtt. Nádor Kálmán színté rászolgált az elismerésre a mennyiben a legszebb számokat kitűnő letétben és izlésesen kiállította zongorára, szöveggel 2 füzetben, (egy-egy füzet ára 3 korona) és czimbalomra (ára 3 korona). Figyelemre teljesen méltó egy új szerző első műve, „Szeptember végén”. Bihari Jenő zenésítette meg Petőfi Sándornak ezen örökszép költeményét. (Még nyílnak a völgyben a kerti virágok.) Ha tekintetbe vesszük, hogy Bihari még új ember szinte dagad keblünk a büszkeségtől: ime magyar szerző indul el hódító útjára. Csatlakozunk a „Bu-dapesti Hírlap” kritikájához, melyet teljes nagy-ságában közlünk.

„Szeptember végén, Petőfinak emez örökszép költeményét zenésítette meg Bihari Jenő, fiatal zenészerző. A szép dalocska, melynek minden egyes hangjában az igaz érzés zendül meg, teljesen ér-vényre juttatja a költemény szépségét és arról tesz tanuságot, hogy Bihari, a kitől még sok szépet vá-runk teljesen átértette és átértette Petőfi Sándor költészetét. A dal, a melyet már több helyen adtak elő a minap jelent meg Nádor Kálmán ismert ze-nemű kiadónál zongora énekhanggal és czimbalomra. Ára zongorára 2 K., czimbalomra 1 K. 20 f. férfi négyes karra (Partitúra és szolamok 3 K.)

NAPI HIREK.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Csánki Mária okleveles óvónőt a Kovásznán most rendszeresített állami óvodához kinevezte állami óvónővé.

— **Főgymnasiumunk nyilvánossági joga.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a kéz-

divásárhely-kantai róm. kath. főgymnasiumnak az 1902—3-ik tanév tartamára az V—VIII. osztályokra szóló nyilvánosságot és az érettségi vizsgálatok tar-tásának jogát is megadta.

— **Kinevezések.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Schmida István volt kézdívasár-hely-kantai, utóbb beszürezebányai állami főgym-nasiumi, Kántor Nándor brassói és Varga Károly székelyudvarhelyi főreáliskolai helyettes tanárokat kinevezte IV. fizetési osztály 2-ik fokozatába rendes tanárokká.

— **Köztisztaság Kézdívasárhelyen.** Három-székvarmegye köziz. biz. decz. 9-iki ülésében beható tárgyalás alapját képezte városunk köztiszfá-sági ügye. Előterjesztést tettek ugyanis, hogy Kéz-dívasárhely város területén az állami és törvény-hatósági közutakra a telkekről és udvarokból a ha-vat kibordták és szemettel, hulladékkal a közleke-dési és köztisztasági érdekek veszélyeztetve van-nak. A minek következtében Imecs János köziz. biz. tag felszólalására a közizgazg. bizottság fölkérte a vármegyei alispánt, hogy „az utcák, utak és közterek tisztántartása céljából szükséges intézke-déseket tegye meg s utrendőri kihágások ellen a törvényszerű megtorlást alkalmazza.” Köztisztasági közegészségi szempontból fontosnak tartjuk a ha-tározatot s bárha rendőrségünk a fenti határozatot megelőzőleg nyilvánosan közhírrétette (kibol-tatta) a megfelelő tilalmi rendelkezést, a kihágások e tekintetben nem szűnnek s ezért valóban szűke-snek tartjuk a legerősebb megtorló intézkedések keresztültvitelét.

— **Özvegyi nyugdíj.** A vallás- és közoktatás-ügyi m. kir. miniszter néhai Kiss Jenő kézdívasár-helyi polgári iskolai tanító özvegye, sz. Imreh Gizella s két kiskori gyermeke részére évi 1200 korona nyugdíjat, illetőleg özvegyi segélypénzt utalványozott.

— **Baró Apor Péter versei és levelei.** A Magyar Tudományos Akadémia politikai és társá-dalomtudományi osztálya a napokban ülést tartott, melyen dr. Szádeczky Lajos kolozsvári egyetemi tanár felolvasta „Baró Apor Péter verses művei és levelei” című értekezését. Baró Apor Péter prózá-ban írt három történeti munkáját már 1863-ban ki-adta az Akadémia. Szádeczky Lajos több évi kutatás után Apornak még egy kötetre való munkáit és egy kötetnyi levelezését gyűjtötte össze, főképen az Apor-salád altörzsi és abcsfalva levéltárából. E munká-kakat és leveleket az Akadémia történelmi bizottsága most adja ki Szádeczky tanulmányával. Növeli az eddig ismeretlen munkák értékét, hogy többnyire

TÁRGZA.

Egy kis spiritizista történet.

Régen történt, de oly élénken emlékszem vissza rá, mintha csak tegnap történt volna.

Az 1878-ik év őszén meglátogattam A... ba-rátomat, egy kis vidéki város alprefektusát. Hóna-pokon át gyötört levelekkel, hogy látogassam már meg új méltóságában, míg végre rászántam magam. Esküdjére én is hivatalos voltam, tudtam tehát, hogy bájos kis felesége van, akit a jószág és szerény-ség mintaképének tartott a férje.

Engem a párizsit, természetesen a legnagyobb kitüntetéssel fogadtak és a legszívélyesebben ven-dégelték s avattak be a hivatal minden ügyébe, még a legbizalmasabbakba is. Három nap aint megismerkedtem a város összes előkelőségével, va-lamint magával a várossal, a látni valóval és régi roma dőlt kastélyával. Délutánonként A. barátom befogatott phaetonjába és azzal bekalandoztuk a környéket, csak este térve vissza az ebédhez. Ami-kor már mindent megláttam, így szólt a ba-rátom:

— Holnap tovább fogunk kocsizni; megmuta-tom neked a fekete köveket. Régi lépcsőkhöz ha-sónló kéépitmények ezek, még az ó-gallok idejéből való, amikor oltárkövek gyanánt szolgáltak. A fe-liségem sem ismeri még s ő régóta kinez már, hogy egyszer oda vigyem.

Másnap a megbeszélte órában fölkerekedtünk. A... barátom tartotta a lovakat, mellette ült a felesége: én a hátsó ülést foglaltam el. Csak há-rman voltunk, szolgált sem vittünk magunkkal, mert így a bizalmas egyedüllet sokkal kedvesebb volt.

Ködös, barátságatlan volt az idő, amely való-sággal melancholikussá tette a tájat. Mikor a fekete kövek-hez értünk, már jóformán este lett.

Kiszálltunk. A... a lovaíra vigyázott! a fe-liség: meg én kisér beljebb hatoltunk, hogy őseink vallásos maradványait közelebről megtekin-tsük. A fiatal asszony még egy oltárra föl is kapaszkodott — mintha most is látnám, a mint az évszázados romok fölött állott s elegáns silhouetteje, drap ru-bája, vörös sálja és fehér fátyollal borított arca bizzar anachronismusként ütött el a megfeketedett őskori kövek színétől.

— Milyen szép, hanem mégis milyen szo-moru és borongós itten minden! — kiáltott fel az asszony.

A nap épen alkonyodott; véres sugara fan-tasztikus színpompába burkolta a vaskos, otromba kövek halmazait. Ekkor nekikerekedett az észak-nyugati szél és fűtyülve száguldott át a vi-déken.

A fiatal asszony lejtött az oltárról és mikor tá-vozni készültünk az egykor szent, de ma oly szo-moruan elhagyatott helyről, A... barátom így szólt:

— Sietnünk kell. Az ég fenyegetően borult; sötét éjszaka lesz ugyanis, mire hazaérünk.

A kocsit hosszú, fehér vonalként kigyózott a síkságon át. Nehány árva fenyőfa és szakadozott bokor volt minden vegetáció. A szél épen az ar-cunkba fújt, mindegyre orsóbódva és sísteregve fű-tyült a füleinkbe.

Mind a hárman hallgattunk. Én az ülés tám-lájába fogódzva, arcamat a barátom vállához szo-rítottam, hogy némiképen védjem magam a szél ellen. És eszembe jutott Párizs, meg az ifjúságom,

meg sok más emlék, amelyeket régen elfeledtem s most eszembe ötlöttek. Fantasztikus gondolatok kö-vályogtak az eszemben s úgy éreztem, mintha mesz-sze, végtelen messze lennék e tájtól.

Egyszerre kéz sulyát éreztem a vállamon. Hir-telen megfordultam... borzalmas látvány tárult elém.

A mellettem levő üres helyen egy asszony ült arcáról lefoszlott a hus, a szemüregi üresek vol-tak. Fel akartam kiáltani, de a nő ajkához emelte az ujját és hallgatást parancsolt. Egy hang sem jött ki a torkomon.

Az asszony hosszú, fehér lebernyegbe volt be-burkolva, csak az arca — hus nélküli arca — volt fedetlen, amelyben pokolhoz hasonló üres szem-üregi félelmetesen feketéletek felém. Mozdulatlan a felelemtől meredtem reá, a kísértet aztán fel-állt és ráhajolt a barátom feleségére, aki előtte ült, olyan mozdulatot tett, mintha meg akarná csó-kolni.

— Istenem, ez a szél! — kiáltotta a fia-tal asszony, felém fordulva. — A fátyolom el-szakad!

E pillanatban ismét éreztem az iménti szori-tást a vállamon, de a phantóm helye most üres volt! Azonnal felállottam a kocsiban és körülnéz-tem. Semmi! Az ut üres volt semmiféle élőlény, sem tárgy, semmi!

— Milyen rettenetes szél! — kiáltott madame. A... ismét. Ön is észrevette, uram? A fátyo-lom, mintha valami láthatatlan kéz tette volna, egy-szerre széthasadt.

Hideg verejték lepte be a homlokomat; a tag-jaimon átfutott a borzadás, a nyelvem a szájam padlásához tapadt. Heves fájdalom a vállamon bi-

versben vannak írva, a kitűnő prózáiról Aport, tehát mint versírókat mutatják be.

— **Biztos kenyér a székely munkásoknak.** Zabolai Gróf Mikes Ármán zabolai udvarában 104 székely munkás állandó alkalmazását határozta el, a Zábola, Szörse, Petőfalva, Páva és Imecsfalva községekben fekvő birtokai mezei munkáinak elvégzésére a tavaszi munkák megkezdésétől azok befejeztéig terjedő egész időre. Az igen előnyös feltételek bármely községi előjárásánál megtudhatók. Itt még megjegyezzük, hogy a vállalkozni akarók decz. 25-ig jelentkezhetnek Barabás Benedek uradalmi intézőnél Zabolán, ajánljuk a felhívást a községi előjárók, lelkészek, tanítók figyelmébe. Vajna más nagybirtokok is követnék a humánus gondolkodó gróf eljárását s minél többen biztosítanák a székely munkások részére ily módon a kenyeret.

— **Felesége gyilkosa.** Iszonyu gyilkosságról adnak hírt Karatnavolái szomszéd községből. Gyöngösi András odavaló földmives folyó hó 11-én összejárván a feleségével született Lőrincz Ágnessel, az éjjeli órákban, feleségét vadállati kegyetlenséggel megfojtotta. A gyilkos férjet természetesen letartóztatták.

— **A halálos balesetek a gyulafalvi vasuton** úgy látszik szaporodnak. A napokban egyik vasuti kalauz, saját vigyázatlansága folytán oly szerencsétlenül került be két vasuti kocsik közé, hogy azok a szó szoros értelmében összelapították. Természetesen rögtön meghalt. A Kommandó-telepen papolezi Bajkó János 17 éves munkás agópházban dolgozott; az egyik gép hajtó szíja a Bajkó ruháját elkapva, fölesavarta a roppant sebesen forgó nagy korongra. Bár a gépet azonnal megállították, de akkor már mind a két lábát leszakította a gép s a szerencsétlen rövid haláltusa után meghalt. Mindkettőt nagy részvéttel temették el.

— **Halálos végű verekedés.** Marti András két székely legény társával f. hó 7-én Kőzdiszentléleken megtámadta szintén kőzdiszentléleki Bartalis Boldizsárt s úgy elverték, hogy az a kapott súlyos sebek következtében december 12-én meghalt. A vizsgálatbíróság kiszállt, s a tetteseket letartóztatták.

— **A Székely Társaságból.** A sepsiszentgyörgyi Székely Társaság december 10-én tartotta 17-ik összejövetelét, Vajna István vezetésével. Az ülésből két dolgot kell kiemelnünk. Dr. László Ferenc tanár behatóan ismertette Dr. Török Andorak Kézdivásárhelyi polgármesterének a székely vasutakról írt, s a kézdivásárhelyi Székely Társaság által kiadott röpiratát. Ezzel kapcsolatosan

zonyította, hogy nem hallucináltan; a szorítás helyére nyultam, — plaidem el volt hasadva...

Megnéztem a szövetet: öt ujjnyomhoz hasonló lyuk kézzel foghatóan bizonyította a rettenetes phantom nyomát.

Amikor ismét magamhoz tértem, az a gondolatom támadt, hogy elmondok mindent a barátomnak; de vonakodtam, mert nem akartam megremíteni a fiatal asszonyt s attól is tartottam, hogy a barátom kikacag és örülnék tart. Boldogan lélegzetem föl, mikor a városka első lámpafényeit megpillanttam.

Amint megérkeztünk, madame A. mindenekelőtt leoldotta a fányolát, amely a szó szoros értelmében el volt szaggatva. Mosolyogva mutatta meg nekünk, nem is sejtve, mit láttam én.

Asztalhoz ültünk, de én főfájás ürügye alatt hamar a szobámba vonultam vissza. Unszolt a kíváncsiság, közelebb megvizsgálni a plaidemet. A lépcsőkön felmenve, azzal hitetgettem magam, hogy minden csak közpéldés volt és kondómet épen fogom meglátni. De az öt hasadás mégis rajta volt — szemmel láthatólag, kétségkívül. A vállamban pedig még most is éreztem a hasogató fájdalmat.

Másnap visszatértem Párizsba, aztán csakhamar elhagytam Franciaországot; utazást tettem. A következő év október havában fekete szegélyű levelet kaptam A... barátomtól. Arról értesített, hogy kedves, szép felesége meghalt.

Összehasonlítottam a dátumokat — épen egy évre — sőt pontosan azon a napon halt meg, mikor a fekete köveket meglátogattuk.

Henri d'Ideville.

a Társaság a következő határozatot alkotta: „Tekintettel arra, hogy a már megépített és építés alatt álló székely vasutak mellett is a sepsiszentgyörgyi-földvári vasut kiépítése közszükségletet képez, annak kérdését a T. Társaság állandóan napirenden tartja s megvalósítása érdekében alkalmas időben akciót indít.” A másik fontos tárgy a tisztujtás volt. Megválasztották: Vajna Istvánt elnökké, Gyárfás Győzöt alelnökké, Málk Lorándot titkárra, Bodola Sándort gázdává. Vajna István, a Társaság érdemes, nagy tevékenységű elnöke azonban, az elnökséget tovább nem volt hajlandó megtartani s így a jövő ülésen ismét választás lesz.

— **Deák Ferencz születésének századik évfordulója.** Korunk nagy férfainak emlékezete tömörül össze ezekre az évekre. A budapesti egyetemi ifjúság körében mozgalom indult meg, hogy kellő módon ünnepeltessék meg Deák Ferencz születésének 100 éves évfordulója is, a mi a jövő évben lesz. Mint értesülünk, Wlassics Tibor, Farkas Imre és Kéthly Endre, az „Erdő” című ifjúsági lap szerkesztői felszólítást intéztek az egyetemi ifjúsághoz, hogy lépjen akcióba Deák Ferencz százados születési évfordulójának megünneplésére. Tudatják felhívásukban az ifjúsággal azt is, hogy a Deák-jubiläum érdekében a jövő év január havában ifjúsági nagygyűlést tartsanak.

— **Módosítás a székely vasutak tarifájában.** A m. vásárhelyi keresk. és iparkamara tudatja, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter f. évi november 10. 38.800—1 sz. rendeletével megengedte, hogy a legtovábbi, vagyis a jelenlegi 14-ik, a legközelebb életbe lépő újonalszakaszbeosztás szerint pedig 16-ik vonalszakaszú menetjegyek a m. kir. államvasutak összefüggő hálóján és a sepsiszentgyörgyi palánkai vonal részén fekvő állomások kölcsönös, egymáshoz közli fogalmában a brassó—háromszéki helyi érdekű vasut brassó—sepsiszentgyörgyi vonalán át is az ezen vonalra eső külön menetdíj megfizetése mellett 24 órán belül érvényesek legyenek. Ezen intézkedés a jövő évi január hó 1-én életbelépő új személydíj-szabás kiadásával egyidejűleg fog életbe lépni. Önként értetődik azonban, hogy az új személydíjazás szerint az 1—15 vonalszakaszba tartozó állomások egymás közti forgalmában a menetdíjak ezentúl is vonalankint külön-külön állapítottak meg. Újabb közvetlen jegyek életbeléptetését a vonal, miután ilyen jegyek a brassó—háromszéki, marosvásárhely—szászrégeni, héjasfalva—székelyudvarhelyi és a kisküküllői helyi érdekű vasutakkal való forgalommal már is nagy számban vannak, de nagyobb kelendőségnél nem örvendenek a miniszter indokoltan és engedélyezhetőnek nem találta.

— **A magyarság szervezkedése Brassóban.** A szász tulhajtások szervezkedésre bírták a magyarságot Brassóban. Ez a szervezkedés a magyarság önvédelme saját hazájában egy oly nemzetiségi faj ellen, a mely a magyar törvények védelme alatt gazdaságilag megerősödött s nyelvének és kultúrájának is, mióta Magyarországon lakik, háborítatlanul élhetett. A szászokról eddig, mindig föltételeztük, hogy e kiváltságukkal nem fognak visszaélni s jelentős támogatói lesznek az ország fejlődési érdekeinek. A magyarság e jóhiszeműségét azonban a szászok az utóbbi időben alaposan lecsáfolták s pusztán személyes célok által vezetett tulzók szavaira karjaiba dobták magukat a aldeutsch aspirációknak s a cél nélküli mozgalomban szóban és írásban vakmerően kőnszpirálnak a magyar kultúra és az állami élet fejlődési munkája ellen. E vakmerő tulkapások meggátolására lépett most sorompóba Brassóban a magyarság s a szervezkedésről a következőket írják: A brassói magyar választó polgárok vasárnap újja szervezkedtek. Oriási közönség részvétele mellett közgyűlést tartottak Moór Gyula főesperes elnökelete alatt. A közgyűlés hetven tagu intéző bizottságot küldött ki, melynek egyhangulag kikiáltott elnöke: Moór Gyula főesperes lett, alelnököknek pedig Vajna Gábor és Rombauer Emilt választották meg.

A posta felhívása a közönséghez.

A karácsonyi és újévi ünnepek alkalmával rendkívüli mérvet öltő postai forgalom akadálytalan lebonyolítása s a közönség jogos érdekeinek

megóvása céljából a feladandó küldeményeknél a következők pontos betartását kéri a posta:

1. Pénzt legcélszerűbb postautalvánnyal küldeni, ez azonban szabályszerűleg pecsételt levélben is eszközölhető, de más tárgyakkal egybeesomagolva sem pénzt, sem ékszert küldeni nem szabad.

2. Csomagolásra faládácska, veszőből font kosár, viaszkos- vagy tiszta, közönséges vászon, — kisebb értékű s csekélyebb súlyú tárgyaknál pedig legalább is több réti, erős csomagoló-papír használandó.

Újságpapírba, ezukorpapírba stb. esomagolt tárgy egyáltalában nem fogadható el, valamint oly dobozokban sem, a melyek nem postai csomagolás céljára lesznek készítve s a melyeknek szélei papír- vagy vászonzsalaggal vannak megragasztva.

Vászon- vagy vászonburkolatu csomagokat erős, göbnélküli zsinaggal többszörösen és szorosan át kell kötni s a keresztelési pontokat és a zsinag végeit jó minőségű pecsétviaszzal oly módon lepecsételni, hogy az egymásra fektetett vászon- vagy papírrétegek nyilván a tartalomhoz férni ne lehessen.

Pecsételésre csakis vésett pecsétnyomó használható.

3. A czimiratokban a czimzett vezeték- is keresztneve, esetleges előneve vagy más megkülönböztető jelzése (pl. ifj., özvegy stb.), továbbá polgári állása, foglalkozása és lakhelye, — Budapestre és Bécsbe szóló küldeményeknél ezenkívül a kerület, utca házszám és lakás (emelet és ajtójelzés) és kiteendő.

A lakhelynél (rendeltetési helynél) a vármegye és azon helyekre nézve — a hol posta nincs — az utolsó posta megjelölése is feltétlenül szükséges.

Kíváncs, hogy a czimirat felső részén a feladó neve és lakhelye is feljegyeztesse.

A czimet magára a burkolatra kell írni, ha ez nem lehetséges, úgy fatáblácskára, bőrdarabra, vagy erős lemezpapírra irandó s ezen czimirat erős zsinaggal vagy dróttal a csomaghoz kötéendő.

Papirlapokra írt czimeket egész terjedelmében kell a csomagra ragasztani s ezenkívül erős zsinaggal többszörösen átkötni.

Folette kíváncs, hogy a feladó a nevét és lakását, valamint a czimirat összes adatait magában foglaló czédulát a csomagba is elhelyezze.

Azon esetben ugyanis, ha a küldemény czimírata szállítás közben leesne, elveszne, vagy olvashatlanná válna is, a továbbítás és kézbesítés a csomagba elhelyezett czédula alapján minden fennakadás nélkül lenne eszközölhető.

4. A csomagok tartalma úgy a czimíraton, mint a szállítóleveleken szabatosan és részletesen jelzendő, a Budapestre és Bécsbe szóló csomagokon és szállítóleveleken pedig, ha a csomagok élelmiszereket vagy fogyasztási adó alá eső tárgyakat tartalmaznak — a tartalom mennyiségének tüzetes kiírása is kíváncs (pl. egy darab hurka 2 kiló, egy darab szalonna 1 1/2 kiló, egy darab pulyka 4 1/2 kiló, 2 liter bor stb.)

A tartalom ily részletezése a fogyasztási adó kivetése céljából szükséges és a kézbesítést lényegesen gyorsítja.

A csomagolás tartós volta, valamint a czimzés pontossága azért fontos, mert a czélszerűtlen vagy hiányos csomagolás, valamint a helytelen és hiányos czimzés következményeire a posta nem szavatol, de különben is a hiányos csomagolás esetén a csomagok utközben könnyen megsérülhetnek, illetve a hiányos czimzés miatt azok vagy egyáltalában nem, vagy pedig csak tetemes késedelemmel kézbesíthetők.

Végül térlődások kikerülése és a csomagoknak még a feladás napján leendő továbbítása végett feltétlenül szükséges, hogy a karácsonyi ünnepek és újév előtt a csomagok még a déli órákban postára adassanak.

Szerkesztő postája.

Benedek Elek urnak Budapest. A karácsonyi számba küldött tárczaközléményért, valamint a B. ügyében tanúsított szíveséggért fogadja hálás köszönetünket.

Dr. Vértessy Gyula kir. tanfelügyelő urnak Nagyszombat, Csulak Lajos urnak Brassó. A karácsonyi számba küldött tárcza közleményeket melegen köszönjük.

H I R D E T É S E K.

játékszer, karácsonyi és ujévi ajándékok,

Van szerencsém a nagyérdemű helybeli és vidéki vevő közönség szíves tudomására hozni, hogy kényelmes üzlethelyiségemben, ez évben a szokottnál jóval nagyobb **gyermekjáték és felnőtteknek — még a legkényesebb igényűeknek is — ajándékoknak alkalmas**

Karácsonyi és ujévi eladást

rendeztem.

Oly választék áll a tisztelt vevő közönség rendelkezésére, a mely teljesen kizárja annak szükségét, hogy idegeneknek ismeretlen, kiselejtezett (auschuss) áruját kellene hozatni.

Nagy választékban áll a tisztelt vevő közönség rendelkezésére **játékszer, karácsonyfadisz, mindennemű diszmiáru, china-ezüst és Majolika tárgyak.**

Nagy választék üveg, porcellán u. m. ételes, kávé, teás és moca készletekből, kanalak és evőeszközökből, tükrök, kép és képherezetkből szóval mindennemű, ház- és konyha-berendezési tárgyakból.

Óriási raktár az általánosságban elismert legértékesebb és legolcsóbb „Seccessió” zománczozott, „MESÉS OLCSÓ” bádogedényből suly szerint, melynek egyedüli főraktára nálam van.

Főtörékvésem mindig oda irányult, hogy inkább jobb minőségű és nem kiselejtezett (auschuss) árut tartsak raktáron, mi által csakis a tisztelt vevő közönségnek van óriási előnye.

Midőn 18 évi fennállásom után, a nagyérdemű közönségnek szíves pártfogásukért köszönetet mondok, kérem azzal engem ezután is megajándékozni.

Kiváló tisztelettel:

JANCSÓ GYULA.

(221. 3—?)

ÓRIÁSI RAKTÁRA.

Nemzeti irodalmunk legértékesebb alkotásait, a magyar irodalom főműveit

MAGYAR FRANKLIN-Társulat kiadása

REMEKIRÓK

cím alatt egyöntetű szép kiadásban, 65 kötetben, diszes vászonkötésben adja közre a Franklin-Társulat.

Tartalmazza:

*Arany János Kisfaludy Károly
*Arany László Kisfaludy Sándor
Balassa Bálint Kölcsey Ferencz
*Bajza József Kossuth Lajos
Berzsenyi Dániel Madách Imre
Csiky Gergely Miksa Kelemen
Csokonay V. M. Pázmán Péter
*Czuczor Gergely Petőfi Sándor
Deák Ferencz Reviczky Gyula
Eötvös József br. Széchenyi Ist. gr.
Fazekas Mihály *Szigligeti Ede
*Garay János *Teleki László gr.
Gyöngyössi I. *Tompai Mihály
Gyárfás József *Vajda János
Kármán József *Vörösmarty M.
Kátona József Zrínyi Miklós
Kazinczy Ferencz műveit.
*Kemény Zsigmond
Népies lyra Nébdalladák
Kurucz-költészet

*A csillaggal jelzett remekírók kiadási jogát a Franklin-Társulat magának szerződésileg biztosította, úgy hogy azt más kiadó ki nem adhatja, ezen írók művei más versenygyűjteményben meg nem jelenhetnek.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 65 testes kötete felüli a legbecsebbet, mit a magyar szellem teremtett és hiátva van arra, hogy minden családi könyvtár gerincze legyen.

A Franklin-féle Magyar Remekírók kiállítása méltó a nemzeti műveltségéhez. Kötése pályanyertes,

művészi, erős angol vászonkötés; a papírja fementes, soha meg nem sárguló; betűi külön a czélra készültek. A Franklin-féle Magyar Remekírók öt kötetes sorozatban jelenik meg: minden félévben egy-egy öt kötetből álló sorozat.

A Franklin-féle Magyar Remekírók előfizetőinek külön kedvezmény képen a tavasszal megjelent új magyar Shakspeare-kiadás, 6 vaskos kötetben, diszkötésben 20 korona — kivételesen árban szállítatik, holott a kiadás bolti ára 30 korona; az eddig forgalomban volt Shakspeare kiadás 100 koronába került. — Legkiválóbb költőink remek fordításában közli Shakspeare remekait a kiadás, névszerint Arany János, Petőfi, Vörösmarty, Szász Károly, Lévy József, Arany László, Rákosi Jenő, Györy Vilmos átültetésében. Ez az egyetlen teljes magyar Shakspeare, és értékes kiegészítője a Magyar Remekírók gyűjteményének. Megrendelhető a Magyar Remekírók-kal egyidejűleg.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 65 kötetnyi teljes gyűjtemény ára 220 korona, mely összeg havi részletekben törleszthető; a hat kötetes teljes Shakspeare kedvezményára 20 K. a Remekírók előfizetőinek, ha a két mű együttesen rendeltek meg.

Sajtó alá rendezik és az illető író letét és munkájának jellemzését felüli bevezetéssel ellátják:

Alexander Bernát
Angyal Dávid
Bádos Ferencz
Bánóczy József
Boöthy Zsolt
Berzeviczy Albert
Bayer József
Endrődy Sándor
Erdődy Béla
Erdélyi Pál
Fereneci Zoltán
Frankl Vilmos
Gyulai Pál
Heinrich Gusztáv
Koroda Pál
Kossuth Ferencz
Kozma Andor
Lévy József
Nagyessy László
Rákosi Jenő
Riedl Frigyes
Széchy Károly
Széll Kálmán
Vácz János
Vadnay Károly
Voinovich Góza
Zoltányi Irén

E fényes névsorbiztosítékot nyújt arra nézve, hogy a Magyar Remekírók „egbizható” szövegét adja a fellelt munkáknak s hogy minden életre szóló becsmárka lesz.

A Franklin-Társulat által kiadott Magyar Remekírók II. sorozata

épp most jelent meg, és a következő köteteket tartalmazza:

Arany János munkáiból II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Riedl Frigyes.

Kossuth Lajos munkáiból. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Kossuth Ferencz.

Reviczky Gyula összes költeményei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Koroda Pál.

Szigligeti Ede színművei I. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Bayer József.

Vörösmarty Mihály munkái II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Gyulai Pál.

(190. 5—P.)

Még a télen megjelent I. sorozat pedig az alábbi öt kötetet adja:

Arany János munkái I. Sajtó alá rendezte Riedl Frigyes.

Vörösmarty munkái I. Sajtó alá rendezte Gyulai Pál.

Tompai Mihály munkái I. Sajtó alá rendezte Lévy József.

Garay János munkái. Sajtó alá rendezte Fereneci Zoltán.

Csiky Gergely színművei. Sajtó alá rendezte Vadnay Károly.

Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés, valamint a Franklin-Társulat Budapesten.

Nyomatott Ifj. Jancsó Mózesnél Kézdivásárhelyt.